

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV 2556S K Å N E.

Frosta härad.

N:a Rörums s:n.

Upptecknarens egna hagkomster.

R E G I S T E R.

Sis.

Svartkonst	380.	4
Klok präst	382.	3
Ordspråk	384.	5
Skatter	388.	9

380.

C:b. 1.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2556

Det lär finnas en s. k. svart-
konstbok, vilken påstås vara sjätte Mosebok.

En gumma hade i sin ägo Svartkonst.
en sådan bok, i vilken hon kunde läsa fram
allt möjligt. Då hon en gång var gången bort,
passade en ung flicka, som bodde hos henne,
på att läsa i boken. Men hon läste, så att stu-
gan om några ögonblick var full av småpyssling-
ar, vilka ville fördärva henne. Hon visste ju
inte reda på, var hon skulle läsa för att få
dem bort, men gumman hade känt på sig, hur det

stod till hemma och begav sig skyndsamt hem.
Då hon kom hem, tog det ju tid innan hon kunde
finna rätt ställe i boken och för att ge små-
pysslingarna sysselsättning hällde hon ut en
korg med hörfrö i ett törnesnår. De plockade
emellertid fort upp fröna och ansatte henne
igen. Då slet hon i förtvivlan av sig en hand-
full av sitt lockiga hår, vilket hon kastade
till dem med orden: "Räta ut dom, Era djävlar!"
De rätade och rätade men håren slogo krök igen
och så fick hon tid att läsa bort dem.

2556

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

~~282~~

13

C. b. ?

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2556

Norra Rörums och Hallaröds
socknar bilda gemensamt pastorat. För många år
sedan fanns där en präst, om vilken det berättas
många underliga historier.

En gång, då han var i Hallaröds kyrka och predikade, passade hans dräng hemma i Norra Rörum på att gå på logan och fylla i en säck säd för att taga med sig hem. Då han fick säcken upp på ryggen, kunde han inte röra sig ur stället, utan måste stå på det sättet, ~~stilla~~ tills dess prästen kom tillbaka och förlöste honom. Prästen

Människor
med övernaturliga egenskaper. Präst.

*J. Kärne
N. Rörum
sept 1959
ca. Boade Nilsson*

*Skans
M. P. P. P.
nytt. år 1929
u. B. P. P.*

~~585.~~

LINDS UNIVERSITETS 24
FOLKMINNESARKIV

hade känt på sig, att något galet var å färde
där hemma och så gjort så mycket, att drängen
inte kunde röra sig.

2556

En man var skyldig en skomakare för halvsulning av ett par skor. Mannen dog emellertid utan att ha betalt skorna. En tid därefter kom skomakaren en söndag över kyrkogården förbi mannens grav. Skomakaren sade då i det han vände sig mot graven: "Hör du din jäkel, kan du inte betala dina skor nu?" Men med ens blev han stel i hela kroppen, så han inte kunde röra sig ut stället, förrän man kallat ut prästen att läsa över honom. Då blev han förlöst.

384.

F:K⁵

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2556

Om i ett sällskap A driver
allför uppenbart med B, därför att B är lite
dum och C efteråt förebrår A för detta, så kan
A svara: "Ah, en klyer väl, där gäred ä lövast!"
/Man kliver väl, där gårdsgården är lägst/

Taliskt.
Ordspråk.

Nummer Ett, sa fan, när han
kasta länsmanen över gäred. Kan användas i oli-
ka betydelser t. ex., då man tycker sig ha gjort
en sak riktigt bra. Eller också enbart för att
uttrycka ordningsföljden.

385.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6.

Då en människa har en mycket osäker fodran, kan man till honom säga: "De får du allt ta harar för!"

2556

Vanligt uttryck vid kortspel: Tar ni dom, så tar fan resten. Sades första gången av en person, då han i sista stick spelade ut 4-mål spader.

Vid stunder av villrådighet och tvekan eller då man utsättes för allehanda små svårigheter kan man lämpligen säga: "Hårr en vänner se, ha en röven där bag!" /Hur man än vänder sig, har man ändan där bak/.

"Har man fått hin i båten,
får man ro honom i land!" Då man gett sig i ett
företag, som inte är vidare behagligt, men som
man lämpligen bör föra till slut.

2556

Given går fort, sa' fan,
när han spelte kort mä se själv.

387.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8

2556

Då ett litet barn fick en
gulvit beläggning på bakre delen av tungan,
var barnet ej friskt. Man kallade denna belägg-
ning för "tåsk". Som botemedel mot denna åkomma
var det ganska vanligt förr att giva barnet två
teskedar av dess egen urin. Insamlaren av detta
vet två familjer, som under de sista fyra åren
givit sina små barn denna "medicin". Ett barn
har under sommaren 1929 tvenne gånger genomgått
denna kur. Inget av barnen har synbarligen tagit
vare sig skada eller nytta av medlet.

Folkmedicin.

Tåsk.

2556

388.

19

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIKEDSARKIV

E:a

Då man förr skulle gräva efter
skatter, brukade man vara två eller tre stycken Skatter.
om äventyret. Man skulle på vägen till skatten
vara alldeles tyst, likaså under själva grävningen
och på vägen därifrån. Sådana skatter ansågos
egentligen tillhöra trollen eller de underjor-
diska och från deras sida gjordes också en hel
del försök att få grävarna att tala.

Det berättas om några, som
en gång skulle gräva efter en skatt i jorden,
att just som de fått tag i en kittel, så ropade
en av dem: "Titta, byn brinner!" I detsamma

sjönk kitteln djupt i jorden och de hörde ett gällt skratt bort ifrån skogen.

Man trodde, att skatten fanns i en kittel på vilken låg en svart höna eller tupp.

Vid ett annat tillfälle, då några andra höllo på att gräva, fingo de plötsligt syn på ett stort hölass, draget av små möss, som passerade förbi dem. De höllo sig dock tysta, men efter en stund kom en gammal gubbe till dem och började prata med dem. De svarade dock ingenting, men när han pekade på deras hem och skrek: "Se där!" så tyckte de, att det brann där och då ropade högt i förskräckelsen. I detsamma var kitteln sjunken djupare i jorden, det visste de, ~~men~~ men de kunde inte se någon eld längre i deras hem.

2556

Allt vad de sett var bara
som de hittat på, som ägde skatten.

Det var lönlöst att gräva t
två gånger efter en skatt, ty så snart de talade
under grävningen, sjönk skatten tre alnar djupare
i jorden.

Ibland hände det, att den
svarta hönan, som vaktade skatten, flög upp och
skrämdde de sökande så, att de sade något högt
och då var arbetet lönlöst.